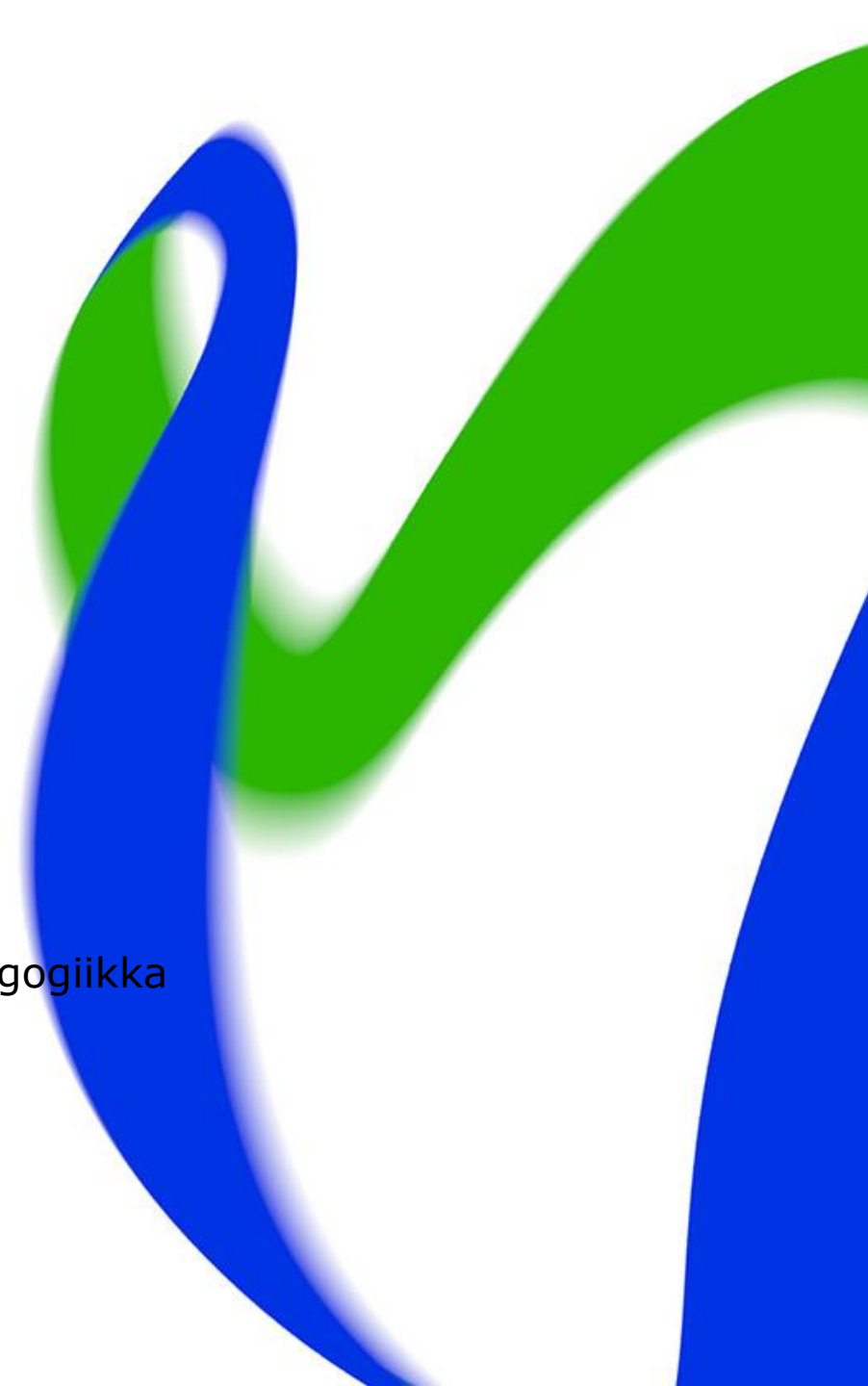

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Osa 2: Inklusiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa

Noora Heiskanen, yliopistotutkija, Itä-Suomen yliopisto, erityispedagogiikka

Varhaiskasvatuslaki, tavoitteet 1/2

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on

- 1) **edistää jokaisen lapsen** iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;
- 2) **tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti;**
- 3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa **myönteiset oppimiskokemukset;**
- 4) varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen **varhaiskasvatusympäristö;**
- 5) turvata **lasta kunnioittava toimintatapa** ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;

Varhaiskasvatustilaki, tavoitteet 2/2

- 6) antaa **kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet** varhaiskasvatukseen, **edistää** yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia **ymmärtää ja kunnioittaa** yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;
- 7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja **järjestää tarkoituksenmukaista tukea** varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;
- 8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, **toisten ihmisten kunnioittamiseen** ja yhteiskunnan jäsenyyteen;
- 9) varmistaa lapsen **mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa** itseään koskeviin asioihin;
- 10) **toimia yhdessä** lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Leikin tukeminen inklusiivisena käytäntönä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022)

Henkilöstön tehtävä on turvata leikin edellytykset inklusiivisten periaatteiden mukaisesti, ohjata leikkiä sopivalla tavalla ja huolehtia siitä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus olla osallisena yhteisissä leikeissä omien taitojensa ja valmiuksiensa mukaisesti.

Kaikki lapset

Kaikki tilanteet

Kaikki
ammattilaiset

Kuvien käyttö inklusiivisena pedagogisena käytäntönä lapsen tuen eri tasoilla

esimerkin lähde Heiskanen, Pyökkimies ja Syrjämäki (2022)

Kuvien käyttö on Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan osa laadukasta varhaiskasvatusta.

Kaikki lapset

Samalla se voi toimia yksilöllisenä tukimuotona eri tuen tasoilla.

Kaikki tilanteet

Tällöin samoja kuvia käytetään ryhmässä kaikkien kanssa, mutta osa lapsista tarvitsee kuvia toisia enemmän. Osalla kuvia käytetään yhteisen käytön lisäksi myös yksilöllisenä tukitoimena lapsen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta.

Kaikki ammattilaiset

Kuvitettu päiväjärjestys on kaikille ryhmän lapsille arjen struktuuria ja tuttuutta lisäävä elementti, joka vahvistaa myös lapsen osallisuutta.

Tuttuja kuvia voi hyödyntää samalla myös yksilöllisesti. Lapsi voi esimerkiksi ottaa päiväjärjestyskuvan käteensä ja kulkea sen kanssa tulevaan toimintaan: kuva muistuttaa lasta siirtymän ajan tulevasta.

Tuen intensiteetin vahvistuessa kuvia käytetään yhä yksilöllisemmin, systemaattisemmin ja niiden käyttöä suunnitellaan mahdollisesti yhteistyössä puheterapeutin ja erityisopettajan kanssa. Tämä voi esimerkiksi tarkoittaa kuviin pohjautuvien pedagogisten menetelmien käyttöä useissa päivän tilanteissa.

Intensiivisimmillään ja yksilöllisimmillään kuvien käyttö on, kun lapsen kommunikaatio ja vuorovaikutus toteutuu kuvien avulla.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Mielenkiintoista kehittämismatkaa inklusion parissa!

